

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

„Memorare“ — spominjaj se!

Pred altarjem cvetnim
Majeve kraljice
Mož kleči postaren,
Toči mi solzice.

Oj bridkost pretežka
Njemu srce tare,
Moli pred Marijo
Vneto: „Memorare.“

Spomni se Devica
Milostna — šepeče:
Reši meni sina
Zmote in nesreče.

Dobro ti je znano,
Kako sem ga ljubil,
Čuvaj ga, o Mati!
Da se ne bi zgubil.

Prišel je nesrečen
V malovredne družbe,
Mlad in neizkušen
Se navzel okužbe.

Mati! saj nikoli
Slišati ni bilo,
Da bi Tvoje srce
Koga zapustilo.

Grešnika i mene,
Deva, se usmili,
Srce mi vtolaži,
In pomagaj v sili.

Milostno zveseli
Zopet dušo mojo;
Saj v zahvalo vedno
Pel bom slavo Tvojo!

Radoslav Silvester.

V. povelikonočna nedelja.

Prositi in boste prejeli.
(Ivan 16.)

Če otrok česa hoče prejeti, mora starše za to prositi. — Težko bi bilo dobri materi ob neizpolnjeni mu želji, če pride do njih tako lepo prijazno in govori: „Prosim mati!“ — Kaj ne, da ob takem slednjemu otroku velja svetopisemska obljuba: „Prositi in boste prejeli“. (Ivan 16, 24.) In prav, da velja taka obljuba.

Dragi! Kar ob navadnem otroku, to se godi ob nas vseh — saj smo mi vsi tudi otroci nebeškega Očeta, ki hoče, da je proščen za vsak dober dar. Jezus sam nam vsem to zatrjuje v današnjem sv. evangeliju, ko pravi: „Prositi in boste prejeli.“

Naslednje 3 dni prošnjega tedna se krščanstvo zbira v cerkvenih obhodih, kojih se vdeležujemo po mogočosti vsi mi ter si po mestih, trgih in polju grede pomoči izprošujemo usmiljenega neba.

Zato premišljujmo danes, nedeljo pred križevim tednom, zakaj da je nam vsem prvič treba prositi in 2-gič, kako prosimo te dni ter vselej Boga.

1-vič nam vsem je treba prositi.

Dragi! Ko bi pogledati mogli ta trenutek po vsej zemlji na vse kraje, kaj de lajo ljudje po Evropi, Aziji, Afriki, Ameriki in Avstraliji, videli bi pred Vsegamogočnim milijone klečečih in ga za to prosečih, naj bi deležni postali najpotrebnejih milosti na duši in na telesu.

Vse te tolikoštevilne množice kristijanov vedo, da jim je moliti potreba.

Zato vprašam vas: Ali bo tudi vam treba Boga v molitvi prositi? — Čujem vas, da mi odgovarjate v duhu: Oj, za koliko in za kaj vse bo tudi vsakemu nas treba moliti.

Časi, na primer, smo se v življenju nadejali vesele novice; a nesrečna nam je bila došla. Kako bi bili prosili, ko bi bili slutili kaj tacega poprej in morda bi bili preprosili vsemilostnega Boga.

Časi so nam za trdno obljubljevali najboljšega oni in oné, ki nam res dobrega žele. Za gotovo smo tudi vsega obljubljenega bili pričakovali; a neprijazna sreča je goljufala stariše, prijatelje nam in nas — in ničesa nismo bili doseči v stanu. — Kako umestno bi bilo tedaj, ko bi bil vsak nas za dobrotno podelitev poprosil poprej Boga.

Navadna zahteva olike v življenju je ta, da se prositi mora, preden se kaj dobi. Nikoli namreč razumni stariši otroku ničesa ne dajo, preden jih ni poprosil lepo. In kar je starišem navada in je lepa šega med nami ljudmi — vsaj toliko bi se zahtevati moralo med Bogom in nami, njegovimi slabotnimi stvarmi.

Jasno je torej, da nam je prositi, če hočemo česa doseči.

2-gič kako v molitvi prosimo Boga.

Treba je torej prositi Boga. Le tega se moramo še poprašati: kako naj prosimo Boga.

Zaupljivim nam je treba biti v molitvi do Boga. — Le glejmo, kako sta molila in koliko sta v molitvi bila dosegla dva velika moža: Jakob v borbi z angeljem, ki s prošnjo in s solzami v angelju premaga Boga in pa Mozes na gori, ki v molitvi za svoje

ljudstvo doseže nepričakovanih vkrepov od Boga.

Ali naj bomo v molitvi kratkih besedi? Odgovor: Tega ni treba; Bog prérad posluša tudi daljih naših prošnjá in vse jezike zná.

Ali naj se bojimo stopiti pred Boga, ki je tako visok Gospod v svojem veličastvu? Odgovor: Tudi bati se ni treba Boga; saj smo vsi njegovi otroci in otroci se očeta ne boje.

Ali naj si izberemo posebne ure, da bomo ob njej šli prosit Boga?! odgovor: Ni je treba; Bog je vselej doma.

Svètni podložniki so srečni, če smejo ob kaki posebni priliki pred svojega vladarja; še večkrat pozneje se spominjajo ginenim srcem, kako dobro sprejeti so bili pri svojem kralju.

Res, svètni kralj je mož po milost božji: po verskih činih je posvečena oseba; saj se mnogokrat tudi res mazili svètni kralj posvečenim oljem. — Vender pa je pisan tudi o njem sv. pisma izrek: „Kaj pa imaš, kar bi ne bil prejel?“ (I. Kor. 4, 7.) Zvezde se poskrijejo, ko zasveti solnca žar — tako je tudi svetni cesar in kralj le revna stvar proti onemu kralju večnosti, ki je z besedo „Bodi“ zemljo in nebo priklical iz ničesa. — Ta nebeški kralj zapove — in države se vstanové; zopet migne — in kraljestva se vpepelé.

Kolika čast je torej za-te, da v molitvi stopiš ne pred kakega svetnega kralja, nego pred Boga, Gospodovalca nebesom in zemlji. — Zato s sv. Frančiškom Asizijanom vzdihni, preden moliš, govoreč: „Gospod, kedo si ti in kedo sem jaz!“ — Kedo sem jaz? — Prah in pepel. A akopram sem prah in pepel; z Bogom vender le smem občevati povsod in vselej, česar s svetnim kraljem niti ne smem, niti ne morem. In z Bogom občujem lahko najpripottejim besedilom, česar bi mi s svetim kraljem zabranjeno bilo. Imeniten prah in pepel!

* * *

Dragi! Treba je torej tebi in meni; treba nam vsem, da molimo do Boga. — Koliko se priučiš v pogovoru z modrim

možem, torej ne meni, da se boš z vsemodrim Bogom razgovarjal brez prida. Kaj praviš, čemu so naši pobožni predniki toliko božjih hiš postavili bili po planem in po višavah? Ali ne zato, ker jim je srčna potreba bila, da so se hodili v nje prav posebno še z Bogom pogovarjat, prosit ga tje za-se in za druge? — Čemu, kaj meniš, so ti govorili mati, preden si odhajal z doma: „Rad, rada moli in nikoli ne pozabi Boga!“ Ali ni to materino priporočilo to isto, kar ti veleva narodova modrost besedilom „Delaj in moli?“

In kaka naj je ta naša molitev? Odgovor: Zaupljiva; bodisi kratka ali dolga, vselej nam bodi molitev iz srca, molitev brez strahu. Čas tej molitvi bodi kateri si hoče: Bog nikoli ne počiva, da bi nas čuti ne hotel. Prosimo ga za vsak dober dar; saj vsak prihaja od zgoraj, vsak od Očeta luči. On, ki nas gleda vse, vse ljubi in vse vlada v ljubezni, on nam brezdvombeno tega da, kar nam treba — saj se glasi njegova večna obljuba: „Prosrite in boste prejeli“. Amen.

Pridiga za prošnje dneve.

Prosrite in se vam da.
(Luka 11.)

Naš Gospod in Izveličar nam govori te-le znamenite besede; „Ti pa, kadar moliš, pojdi v svoj hram, zapri duri in moli svojega Očeta na skrivnem; in tvoj Oče, kateri vidi na skrivnem, ti povrne.“ (Mat. 6, 6.) To besede, ko se je velika množica bila zbrala krog njega in je porabil to priliko tako, da jo je sklenil poučevati z gore. — Drugo pot pa, ko so ga spremljali učenci v njegovo trpenje, je hitel Gospod sam vun na prosto, na lepo Oljsko goro nad Jeruzalemom: „prišel je z njimi na pristavo, katera je imenovana Getzemani in je dejal svojim učencem: Sedite tukaj, dokler grem tje in molim . . . Ostanite tukaj in čujte z menoj!“ (Mat. 26, 36. 38.) In v prosti naravi žalostnemu in otožnemu do smrti „postane njegov pot kakor krvave srage tekoče na zemljo.“ (Luk. 22, 44.)

Tako, dragi, kakor Gospod tudi mi; prav tako mi! Zaprti v svojem tihem stanu sami z Bogom govoreč ali pa zunaj v množici soprošilcev za njegove nebeške dari ga nadlegujoč: oboje nam pristuje — vsako ob svojem času; oboje je prav natančno povzeto po Kristovem življenju in vedenju.

Že stoletja so hodili naslednje dneve naši predniki in sedaj hodimo po njihovem izgledu mi skozi mestne ulice in po selskih stezah; med svojimi hišami in njivami; med gozdom in travniki prav posebno še tega proseč, da bi bili po božji milosti rešeni zemskih nesreč: boleznih in požarov, slabe letine in vsake take telesne škode, ki bi nam vtegnila povzročiti tudi dušnih boli.

Kakor v svoji sobici neopazovano in tiho, tako bomo te dni zunaj očitno in glasno molili tem načinom vsemu svetu svojo odvisnost od Boga naznanjujoč in ga njegovih milosti proseč.

Premislimo zato, dragi, vsebino vseh onih molitev, ki se glase te dneve očitno v božji naravi iz naših ust daritelju vsacega dobrega daru v slavo in čast; sebi pa v blagor.

*

Oče naš: to je prva vseh molitev in tudi vsem molitvam prošnjega tedna podlaga. Vse, za kar koli nam je prositi — vse ima v sebi. Nikedo nikoli nobene pred njo postavil ne bo. Saj je prav Gospodnjega besedila. Ko so ga mnogo kratov prosili učenci, naj jih moliti uči, prične nekokrat z temi-le slovi: „Tako-le molite: Oče naš, kateri si v nebesih . . .“ (Mat. 6, 9—13.) Vso to velečastno prošnjo potem govori tako jo izustujoč, kakor jo molimo danes. Molitev, ki nam jo narekuje sam Gospod in edina, ki nas jo je učil Gospod — taka molitev nam mora brezdvombeno prva biti, povsod in vselej prva izmed vseh. To torej je in bode ona nebeška prošnja, ki se siplje vsak dan iz ust visocega vladarja deželam prav tako, kakor jo izgovarja revež, ki sedaj to uro še ne ve, kje mu bo drevi postлана tako trda in vender tako zaželena postelja na slami. — Zato je tudi ob teh naših cerkvenih obhodih prva in vsem drugim

podlaga molitev: „Oče naš, kateri si v nebesih!“

Češčena Marija jej sledi. Vzvišena molitev to, a očenaš vendar le ni. Ne Gospod sam, nego le angelj njegov Gabriel govori Mariji prve njene pozdravilne besede, ki so: „Češčena si, milosti polna, Gospod je s teboj; blažena si med ženami“. (Luk. 1, 28.) Teta Elizabeta je ponavljala angeljeve besede: „Blažena med ženami“ in je dostavila: „In blažen je sad tvojega telesa“. (Luk. 1, 42.) Sv. cerkev pa je — in to v najprvih časih — pridejala ime „Jezus“ ter prošnjo: „Sveta Marija, mati božja, prosi za nas grešnike sedaj in ob naši smrtni uri. Amen.“ — To tu označeno stalo je zavzemala do „Češčene Marije“ cerkev v vseh časih. — Ko mašnik zadnji oddelek sv. maše začena z „Očenašem“ — prebere ali odpoje le samo Gospodnjo molitev. Le z „Očenašem“ naj se pripravlja na sv. obhajilo. Določneje bi se ne bili mogli označiti molitvi „Oče naš“ in „Češčena si Marija“. — Pač pa sicer v mašnih molitvah, sosebno v „introitu“ ali vhodu na vrsto prihaja „Češčena Marija“ nam v zadostilo in Mariji v proslavo. — Ko se spominjamo očeta, pride naj nam v misel namreč tudi mati — in sicer naj nam naša ljuba mati v pomoč bode „sedaj“ — t. j. v vsem našem življenju, in pa „ob smrtni uri“, ki trpi morda le trenutke, a odloča za večnost. — Zato je v drugi vrsti ob naših todnevnih cerkvenih obhodih molitev: „Češčena si Marija!“

Litanije naj nam ob prošnjih cerkvenih obhodih potem pridejo na vrsto. Glasno jih redoma peva mašništvo te procesije vodeč. — Tuja beseda „litanije“ označuje v slovenskem jeziku „ponižne prošnje“, s kojimi se — do vseh svetnikov so tedneve redne litanije — izkušamo najprej prikupiti božjim osebam, Materi božji, angeljem, sv. Ivanu Krstniku, sv. Josipu, apostolom ter evangelistom, sv. mučencem, sv. škofom, mašnikom in spoznovalcem, sv. devicam in vdovam — sploh vsem svetnikom. — Nato prosimo, naj bi rešeni bili vsega, kar je na potu našemu izveličanju: greha in pa raznih pojavov božje ostroti. Potem navajamo v teh

vsehsvetniških litanijah, kako bi radi oproščeni bili vsega tega, kar je ovira našemu izpreobrnjenju, t. j. nagla in neprevidna smrt, hudo nagnjenje. Za odvernitev vseh časnih kazni tu na zemlji se glasi naša prošnja — kakor so n. pr.: bolezni, pomanjkanja, nemirni časi in vojske. Poslednjič naštevamo vzoke, radi katerih upamo vslišanja. Ti pa so ves svet in nas odrešilne zgodbe in dejanja iz Jezusovega življenja. — Konečno prosimo v litanijah milosti izpokorjenja; na to za sv. cerkev in njene više, za krščanske poglavarje, za svojo stanovitnost v dobrem, za vse ljudi — posebno za svojce spominjajoč se še enkrat potrebnih nam časnih pridobitev s polja in iz naših podvzetij in končujemo spominjajoč se v vicah trpečih bratov in sestra. — Tako se v procesiji pomikamo naprej, da petje teh vzvišenih litanij odmeva iz gozda in z goré in da sega gori do Vsemilostnega naš klic: „Kirie eleison — Gospod vsmili se nas!“

Rožni venec je te dni cerkveno-obhodniška molitev sosebno še priprostega našega naroda. Tu stopa mož ali mladenič, ki moli molek v roki; držeč to nam Slovencem tako priljubljeno molitev; odgovarja mu skupina najbližjih. Ko se njegov glas ne razločuje več prav dobro, sledi žena ali deklica govoreč to isto molitev. In v odgovor se razgledajo po vzduhu krepki moški, šibkeji ženski in visokoglasni otroški glasovi, na koje svoje vsemilostne odločbe gotovo ne pozabi Oče v nebesih. — Rožni venec, dragi, je ta vaša pod milim nebom govornjena križevotedska prošnja, ki se vam večer za večerom ponavlja po vaših hišah doma. Tudi sv. rožni venec moleči se je l. 1858ega na obrežju vode Gava v masabielskih skalah blizu francoskega mesta Lurda prikazala Mati božja ponižni pastarici Bernardeti Soubirous osemnajstkrat, vselej tudi sama rožni venec držeč v rokah. Kaj je s tem učiti hotela, je najnerazumnejemu jasno. — Pred kratkim umrli učenostni papež Lev XIII. je „rožnivenški papež“ postal s tem, da je sosebno v mesecu Marijinega rožnega venca — v vinotoku — zapovedoval to molitev po vesoljnem svetu Brezmadežni v čast. — Dragi! Prav zato bode tako vmestna

te dneve naša molitev: „Katerega si, Devica, od sv. Duha spočela — Kateri je za nas krvavi pot potil — Kateri je od smrti vstal.“

* * *

Dragi! To naše molitve te sedanje dneve. To naše prošnje vsiljivo in nadležnostno se dvigajoče v nebo. To kakor mogočna vojska, ki namerava premagati božje srce in je tudi premore. Ker, kar je sploh vsiljivo in nadležnostno ljudem, to je vselej vsečno Bogu. Takim načinom hoče biti prošeni; sicer bi nam ne bil govoril po sv. apostolu: (I. Tesal. 5, 17.) „Brez prenehanja molite!“

Naša molitev premore Boga tako, da — če prošnega ne — nam kaj boljšega da. A dar nam je gotov. Nerazsodnemu otroku mati ne vroče brušenega noža in nam, kratkovidnim, Bog tega ne vroči, kar bi nam bilo v smrt. Z molitvami Oče naš — Češčena si Marija — Gospod vsmili se nas — z rožnim vencem pohitimo vun med zelenje in med cvet božjega usmiljenja proseč v tej bujni pomladni naravi in brezdvombeno priključimo iz nebes doli — tega božjega usmiljenja. Amen.

V spominjih.

(24. aprilju.)

Bavarska princeza Eliza se je ločevala z rojstnega si gradu Posenhofena — kakor so poročali takrat — prav slednji dekli v hiši roko podajajoč v slovo.

Namenjena je bila ta ponižnostna visokost na slovesno pot, da sprejme cesarsko krono naše države na ponosito si glavo v stolnem mestu našega cesarstva.

23. aprilja 1854. jo je pričakoval mladi ženin, cesar Fran Josip, s svojo materjo Zofijo v zgornjeavstrijskem glavnem mestu te kronovine Lincu ob Donavi.

Od tod so se peljali na novozgrajenem parniku „Fran Josipu“ v cesarski grad Schönbrunn ob Dunaju. Kakor slavnostna poročna pot je bila že vsa ta vožnja in zamislil si se v bajne zgodbe 16 stoletij nazaj, ko je tudi na poroko, tudi na

Donavi in tudi tu memo slovečega Pehlarna doli na zemljo ogrsko peljala se bila kraljica Krimhilda. Sloveča nibelunška pesem in njena junakinja Krimhilda ti je šla takrat memo bujnega ti duha.

V Schönbrunnu je prenočila nevesta.

24. aprilja se je vredil ženitvanjski izprevod iz Terezijanišča na Dunaju do cesarskega dunajskega dvora. Množica Dunajčanov in sem prihitelih tujcev je na desni ter levi strmenjem zrla v „rožo bavarsko“, ki postane za nekaj ur „roža avstrijska.“

Ob 7. večerni uri tega dneva je kard. Rauscher v avgustinski cerkvi zvezal roki cesarja Fran Josipa in sedanje avstrijske cesarice Elize v večno združitev.

Sijajne razsvitljave je kar gorelo ta večer dunajsko mesto; 29. aprilja pa je bilo veliko dunajsko zabavališče „Prater“ vse v ognju.

In prišla je visokima zaročencem rodbinska sreča in — oj — tudi grozna nesreča. Podobna naj bota pač najvišja poročenca v državi ubogemu revežu v zadnji koči cesarstva. In v visokosti toliko nad njim — tudi v nesreči morda nad njim.

In 24. aprilja 1904 bi bilo 50 let, kar se je sklenila ta sveta zveza pred Bogom in pred ljudmi.

In bi jih tudi bilo — kedo je zdraveji od cesarja Fran Josipa in kedo je bil zdraveji od cesarice Elize?

Bilo. . . da ni v nesrečni Genevi bodalo zasadil nečlovek v idealno človeško srce „rože bavarske“ ter „rože avstrijske“ — sedaj „matere bolečin.“

In danes, ko naj bi bil dan te zlate poroke; ta srečni dan tudi avstrijskim rodovom . . .

Danes je na vse zgodaj tužni soprog v kapelici svoje palače ob sv. maši molil za rajno soprogo-cesarico. Na to je šel v kapucinsko rakev in solznim očesom pokropil njen grob — grob zamrlega mu veselja.

Tužen dan, ta letošnji 24. aprilj, cesarju Fran Josipu — tužen vsem nam.

Tužen tu!

Nad zvezdami pa jenja tuga.

Zato upamo — da je „mati bolečin“ — nekedanja „roža bavarska“ Eliza — že nekaj let gori cvetoča „roža nebes.“

To naša tolažba; to naše želje.

S plešišča v večnost.

(Za majnik.)

Bilo je v neki veliki notranjski vasi. Zvečer pred praznikom Matere božje Svečnice so bile z zelenjem ovenčane in krasno razsvitljene sobe narodne čitalnice. V spodnjih prostorih je bila množica domačih in tujih gostov, ki so jedli in pili, razgovarjali, se šalili in smejali, tarokirali in pušili, čakajoč, kedaj se prične v zgornjih prostorih veselica. Sobane čitalnične so se napolnile mladih ljudij; godci so vglasili vijoline in base, ter začeli svirati vesele domače poskočnice. Mladi pari so se burno sukali in vedno več jih je bilo, tako, da so postajali prostori skoraj pretesni. Vladala je splošna radost. V hudo zakurjenih, ljudstva napolnjenih sobah je vladala, dasiravno v zimi, vročina, zaduhla vročina. Plesači so si z belimi rutami brisali potna rudeča lica; plesalke so si pihljale s pihljačami hlad v razgrete obraze.

Krog 11. ure pride v dvorano mož, starikav, z bolj mlado soprogo, zvali so ga gosp. inženirja X. Ko je pričela po odmoru godba zopet svirati, zasukal se je tudi prišlec s svojo ženo po plešišču, pa komaj parkrat se je zasukal, in naenkrat se ustavi. Gospa je prebledela ter se v sredi dvorane zgrudila na tla. Godba je vtihnila, plesalci so se ustrašili in odmaknili. Kaj je to? Inženirjevi soprogi je slabo, nezavestna je. Njen soprog in njegov rojak in prijatelj, pričujoči zdravnik sta jo nesla v bližnjo sobo na posteljo. Do četrte ure je okrajni zdravnik izjavil, da je gospa mrtva.

Godci in plesalci so zapustili plešišče, sveče so se pogasnile in v gostilni je postalo na mah vse tiho in zapuščeno. Poslali so po pogrebni križ in po mrliška nosila, položili v nje mrtvo gospo in nesli so jo okrog polnoči v mrtvašnico. Ob luninem svitu je sledilo par prijateljev s tužnim in potrtnim možem, svečami v rokah temu sila žalostnemu sprovodu.

Ob pretresljivem dogodku se je pripetilo tudi nekaj jako smešnega, kar hočemo tukaj omeniti. V sosednji vasi je bila med tem, ko se je to godilo, v neki gostilni zbrana družba veselih gostov, ki so pili in peli dolgo v noč, in se krog polnoči vinjeni vračali na svoj dom. Zagledali so v mesečini, kako se jim bliža več ljudi, nosečih nekaj, mrtvaški krsti podobnega in sledili so spremljevalci z gorečimi svečami. Kaj je to?

Spomnili so se pravljice o mrtvecih, kateri se pokopavajo o polnoči. Zares, to je pravi, grozni nočni pogreb. Ponočnjaki so strmeli in bežali. —

Žalostna dogodba na plešišču, kaj ne? „Čujte — ker ne veste ure ne hipa“.

Več let po tem dogodku ni prirejala omenjena čitalnica plesnih veselic o praznikih in spominjih Matere božje, posebno ne o Svečnici.

I. Bilc.

Iz sveta.

Križ, najodličnejše znamenje krščanstva, je nedavno ukazala odstraniti francoska vlada iz vseh sodiških dvoran. Snemali so križe, kakor v zasmeš, prav na veliki petek, tedaj ko so po cerkvah pozivali mašniki verno ljudstvo vznosito pevaje ob odkrivanju sv. razpela: „Glej drevo križa, ki je viselo na njem zveličanje sveta — pridite, molimo!“ Mnogo mest se je uprlo zoper to nečuvno žaljenje krščanske vere. V Cannes-u je sklenil mestni zbor, da naj se razpelo, ki so ga odstranili s sodišča, obesi v mestni dvorani; podenj pa pridi napis: „To razpelo se je na povelje pravosodnega ministra Vallé-ja in ministerkega predsednika Combes-a odpravilo iz tukajšnje sodiške dvorane.“

L. Z.

Dar uboge vdove. — „Lepe so vaše cerkve po Slovenskem, a naše so krasnejše“, zatrjeval mi je pred nekaterimi leti odličen Rus. Pravil mi je, kako se njegovi rojaki odrekajo radi najpotebnejšemu, da le morejo žrtvovati kaj za cerkev. Zato se pa leskečejo njihove veže božje v zlatu in srebru in raznem drugem dragocenem nakitu. Takisto požrtvovalni so Rusi — tudi najnižji sloji njihovi, kadar je v nevarnosti domovina.

Nedavno je stopila v državno banko v Jeljci na Ruskem borno oblečena „staruška.“

„Očka, kje pobirajo tu denar carju za vojno?“ vpraša prvega uradnika, ki ga je srečala.

Upravitelj pride.

„Kaj bi radi?“ nagovori starko.

„Očka, vse svoje žive dni sem zbirala po grošu. Stara sem, a bom že izhajala za silo. A očka car ima vojno in pravijo, da mu je treba

denarcev. Nate tu — pošljite mu mojih petdeset rubljev.“

Upravitelj osupne ozrši se na obleko darovalke ter nadaljuje:

„Da, golobica, vojna je draga reč; denarja je treba, no car ga ima. Če že hočete, dajte polovico tega.“

„Ne, očka, jaz sem se že odločila; blagovoli vzeti vse in pošlji.“

Videčemu ta prizor se je marsikomu vtrnila solza in spomnil se je nehote vinarja uboge vdove.

N.

Iz domovine.

Popotni spominji na Dolensko.

„Lepa naša domovina.“

Hrvatska nar. pesem.

(Dalje.)

Kdor je slučajno naročen na „Bogoljub“-a letošnjega leta, vidi v sešitku 4. str. 56. naslikano zaplaško cerkev, kakošna bo zanaprej po nameravanem prezidavanju. Ladija bo memo sedanje po tej sliki nekoliko predelana; presvetišče in stolpa pa ostaneta kakor dosedaj. In to je po naših mislih prav. Povesod se namreč ob takih prezidavah opirajo, kolikor je moč, na prvotnost. Tako vidimo n. pr. v Marijnem Celju, da stara Marijna kapelica stoji prosto uprav v sredi velikanske cerkve. V njej se tudi opravljajo vsi poglobitveni cerkveni obredi. Na Brezijah bi bili morali, ako bi bili hoteli porabiti Marijno kapelico za presvetišče, novi stavbi dati vso drugo lego. Ker tega niso storili, pustili so, da se je obzidala kapelica na njenem prvotnem mestu. Veliki altar je že prej bil sv. Vida in cerkvena njemu posvečena. Tako je tudi ostalo v novi cerkvi. Kakor poprej, je Marijina kapelica tudi sedaj le stransko svetišče. A na Zaplazu ostane prvotna kapelica presvetišče. Ker ni posebno visoka, gledalo se je brž ko ne tudi glede ladije na to, da se bo v oziru na simetrijo vjemalo eno k drugemu. Danes stojimo vendar v duhu še pred staro, dosedanjo cerkvijo, in v to sva se nemudoma podala s soromarico. Težko je popisovati, kaj občuti človek, ko stopi v kako nenavadno, zlasti Marijino svetišče. Čutom se mora dati o takih trenutkih prostost; navadno činijo oni več, kakor premorejo človeške moči. Nekakemu izvanrednemu dušnemu

veselju in češčenju se pridružujejo tudi vsakovrstne prošnje za se, ter za vse svoje drage in ljube, žive in mrtve. Pridruži se pa, kaj pa da, kmalu tudi radovednost in radovidnost. Vse bi človek rad hkrati videl. Vsaj pri meni je rado tako. Ogledoval sem lični veliki altar, ki ne more biti še star, oziral se tudi po zidnih slikarijah. Barvanje se mi je videlo nekoliko obledelo. Mogoče pa, da se je le meni videlo tako; kajti poleg opešanih mi oči je bilo danes tudi obnebe zelo megleno in zatemnjeno; po svetišču nekako mračno. Oziral sem se tudi po ostali cerkvi. Dosedaj ima še dva stranska altara, katerih pa tudi zaradi omenjene mračnosti nisem mogel natančno ogledovati.

A nekaj sem opazil poleg stranskega altara na epistelski strani, kar naj bo navedeno. Stoji namreč zraven njega mizica, na kateri je na razpolago spominjska knjiga. Zraven je tudi pisalno orodje. Čemu je vse to? Znano je le predobro, kako grdo navado imajo nekateri ljudje, zlasti takozvani „turisti“; včasih pa tudi romarji in še drugi ljudje, ki vtisnejo svoja imena vsakemu zidu, še najraje pa na stene po cerkvah in kapelah. To razvado so grajali že stari Rimljanje in imeli za njo rimane besede: „Nomina stultorum scribuntur ubique locorum. — Dolgouh — povesod pušča duh“. In tako se grde znažne in lepe stene. Brž ko ne se je ta grajevredna napaka kazala tudi na Zaplazu. Za to se je menda napravila in razpoložila v cerkvi spominjska knjiga, v katero vsakedo lahko vpiše ime ali pa kako povoljno kratko opazko. Jako mi je všečevala ta dobra misel in začrkal sem na list:

„Karkolj živi,

Naj te slavi.

Do konca časov ino dni

Naj večna slava ti doni:

Marija Ti!

7. avgusta 1903.

Joža in Neža Levičnik*.

Po opravljeni pobožnosti sva se podala s soromarico v bližnjo hišo, ki stoji ne daleč na zapadni strani. Mislila sva, da je mežnija. Rada bi si bila kupila kaj podobice ali kaj sličnega spominja na ta blagi in prijetni kraj. Je pa dotična hiša le krčma, v kateri gospodarijo prav dobri, prijazni in postrežljivi ljudje. Imeli so tudi na prodaj mične razglednice. Pravili so nama med drugim,

da imajo mnogo prostorov za prenočišče romarjev. Vabili so naju, naj še prideva in naj pripeljava s seboj tudi kaj Gorencev na božji pot na Zaplaz. Kar je res, je res: Gorencem je Zaplaz premalo znan; veliko premalo se zanimajo zanj. In vender dohod tja doli ni težaven in ga zdatno pokrajšuje tudi še železnica. Ako se n. pr. pelje zjutraj s prvim dolenskim vlakom do postaje Št. Lovrenec, gre se potem lahko po dveh bližnjih stezah naprej skozi vasi Mali in Veliki Videm. Zaiti ni mogoče, ker se po vaseh lahko povprašuje, ako bi kedo dvomil o pravem potu. Tako bi se pobožnost lahko že dopoludan opravila na Zaplazu; pomudilo bi se pa ondi lahko še popoludan, ker zadnji vlak odhaja iz Št. Lovrenca še le proti večeru zopet v Ljubljano. To je pač brzo potovanje!

(Dalje pride).

Nadučitelj Jos. Levičnik.

Iz književnosti.

„**Marija v predpodobah in podobah — šmarnice**“ je sestavil župnik Josip Volec. — Poročati nam je, da je knjižica lepa podslomba premišljevanjem Mariji v počestvenje in njej v slavo. — Saj je itak ves stari zakon, na koji se naslanja, senca in podoba novemu zakonu — ves torej tudi predpodoba njej, ki nam je podarila Odrešenika sveta. Vzemite to knjižico v roke, berite jo in premišlujte ob njenem navodilu Marijo, šmarnično cvetico. — V „kat. bukvarni“ v Ljubljani stane 308 strani broječa v navadni obrezi 2 K — v zlati 2 K 40 v. — po pošti 20 v. več.

Zrnje.

Sveta načela. (Iz spisov kardinala Manninga.) Nikdar ne vidimo sami sebe bolj jasno, nego kadar klečimo pred svetim razpelom pri zakramentu svete pokore; in čim večkrat tam klečimo, tem jasnejše raste luč spoznavanja nas sa-

mih v pričujočnosti božji in pred nogami Jezusa Krista.

To, kar zakriva žalost zaradi greha, je greh sam. Kolikor več greha vržemo od sebe, toliko več žalosti pride v nas.

*

Tudi za en trenotek ne varaj samega sebe z mislijo, da so odpustljivi grehi to, kar pomeni beseda „majhni“ grehi. Tu ni takih reči — kakor da bi bili grehi majhni: Tudi taki odpustljivi grehi so Bogu zopni. Ali more namreč biti kak greh neznamen, ako ga Bog sovraži?

*

Svetost ni v tem, da opravljaš nenavadne reči; nego v tem, da navadne reči opravljaš z nenavadno gorečnostjo.

*

Nikoli ne reci: „Ako mi kažeš izgled svetnikov, jemlješ mi pogum“. Njih izrednih dejanj ne moreš posnemati, to priznavam; moreš pa posnemati in celo moraš posnemati njih navadna dela in hoditi pred Bogom po poti svetosti, po katerem so oni dospeli do popolnosti.

*

Bog je naredil vsako stvar s posebno postavo in za poseben namen. Na nebu je vstvaril zvezde, da svetijo; drevesa je vstvaril na zemlji, da rode sad; duše nam je vstvaril, da odseva iz njih njegova podoba; dal nam je dušne zmožnosti in moči, da donášamo sadu razumne in premišljene pokorščine.

(Dalje prihodnjič).

Filaret.

Kako so nekdanj določevali starost? Opiraje se na kak znamenit dogodek n. pr. na vojno, potres, požar, lakoto i. dr. so določevali nekoč preprosti ljudje svojo starost. Ljubljanski stolni kapitul je imel pred tristo leti neko pravdo z Zlatopoljci. Na obravnavi dne 28. vinotoka 1615 so vprašali pričo Martina Kordina iz Čepelj, koliko mu je let. Odgovoril je, da pomni draginjo leta 1570. (gedenkht des Theuern Jahrs 1570.). Takisto je zagotavljal Luka Smrtnik ob isti priliki, da je rojen pred draginjo leta 1570. B.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: **Makso** Brusovi, pred škofijo 12.